

ผลงานเด่น กรมวิทยาศาสตร์บริการ

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

กรมวิทยาศาสตร์บริการ
DEPARTMENT OF SCIENCE SERVICE

การยอมรับร่วมผลการตรวจประเมินความสามารถห้องปฏิบัติการและการนำไปใช้

กองบริหารและรับรองห้องปฏิบัติการ

การยอมรับร่วมผลการตรวจประเมินความสามารถห้องปฏิบัติการและการนำไปใช้ประโยชน์ ระหว่างหน่วยรับรองระบบงาน (Accreditation body) กับหน่วยงานกำกับดูแลตามกฎหมาย (Regulatory body) เป็นสิ่งที่หน่วยรับรองระบบงานต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกเนื่องจากห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองความสามารถห้องปฏิบัติการ ทดสอบตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17025: 2017 อาจได้รับการรับรองความสามารถห้องปฏิบัติการ ทดสอบที่ไม่สอดคล้องกับ ข้อกำหนด ของหน่วยกำกับดูแลตามกฎหมาย เช่น มาตรฐานวิธีทดสอบ ช่วงการทดสอบ และเงื่อนไขการเก็บตัวอย่าง การรักษาสภาพตัวอย่าง การขนส่งตัวอย่าง การเตรียมตัวอย่าง ตลอดจนถึงการรายงานผล การทดสอบ จึงทำให้ห้องปฏิบัติการทดสอบที่ได้รับการรับรองแล้วบางแห่งมีบางรายการทดสอบ ไม่สามารถ นำผลการรับรอง ไปขึ้นทะเบียนกับหน่วยกำกับดูแลตามกฎหมายได้ ดังนั้นกองบริหารและรับรองระบบงานห้องปฏิบัติการ กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.) จึงได้ริเริ่มหาแนวทางการยอมรับร่วมผลรับรองความสามารถห้องปฏิบัติการ ทดสอบด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 ขึ้น ซึ่งในปัจจุบัน วศ. ได้ให้การรับรองห้องปฏิบัติการทดสอบคุณภาพ สิ่งแวดล้อมที่ขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 38 ห้องปฏิบัติการ และสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ให้การรับรอง 21 ห้องปฏิบัติการ ในกรณีนี้ยังมีห้องปฏิบัติการเอกชนที่ขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม แต่ยังไม่ได้รับการรับรองความสามารถห้องปฏิบัติการอีกจำนวนมาก ประมาณมากกว่า 300 ห้องปฏิบัติการ

ด้วยกรมวิทยาศาสตร์บริการมีการลงนามข้อตกลงความร่วมมือกับสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ในยอมรับความสามารถห้องปฏิบัติการทดสอบวัตถุดิบ อาหาร อาหารสัตว์และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17025 จาก วศ. เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาการขึ้นทะเบียน หน่วยตรวจสอบและรับรองที่ได้รับการยอมรับความสามารถในการตรวจสอบรับรองสินค้าเกษตรและอาหาร ของ มกอช. และนอกจากนี้ยังมีการลงนามข้อตกลงความร่วมมือกับกองการยาง กรมวิชาการเกษตร เพื่อใช้ประกอบการพิจารณา ขึ้นทะเบียนหน่วยตรวจสอบและรับรองที่ได้รับการยอมรับความสามารถในการตรวจสอบรับรองยางเพื่อการตรวจสอบในการส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ในการรับรองความสามารถห้องปฏิบัติการ ข้อกำหนดของหน่วยรับรองกำหนดให้ห้องปฏิบัติการต้องเข้าร่วมกิจกรรมทดสอบความชำนาญห้องปฏิบัติการอย่างน้อย 1 ครั้ง ก่อนได้รับการรับรอง ซึ่ง วศ. เป็นผู้จัดกิจกรรมทดสอบความชำนาญห้องปฏิบัติการที่ได้รับการ รับรองตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17043 และได้รับการยอมรับในระดับสากล ด้วยเหตุนี้ วศ. จึงเล็งเห็นว่าความร่วมมือกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม (กรอ.) สำนักงาน

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) จะเป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางคุณภาพของประเทศ และห้องปฏิบัติการทดสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถลดภาระค่าใช้จ่าย ลดการตรวจประเมินซ้ำจากหลายหน่วยงาน

ผลการดำเนินงาน

1. ประชุมครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 เวลา 13.00 น. ถึง 15.30 น. ณ ห้องประชุม 404 กรมโรงงานอุตสาหกรรม ในการเจรจาหรือครั้งนี้ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ ได้มอบหมายให้ผู้อำนวยการกองบริหารและรับรองระบบงานห้องปฏิบัติการ นางพจมาน ทำจีน เป็นผู้แทนกรมวิทยาศาสตร์บริการ หรือใน 3 ประเด็นหลักดังนี้

1.1 การขอให้กรมวิทยาศาสตร์บริการเป็นหน่วยงานฝึกอบรมให้แก่บุคลากรห้องปฏิบัติการที่ขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม

อ้างถึงระเบียบกรมโรงงานอุตสาหกรรมว่าด้วยการขึ้นทะเบียนห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เอกชน พ.ศ. 2560 ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ควบคุมดูแลห้องปฏิบัติการวิเคราะห์และเจ้าหน้าที่ประจำห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ ข้อ 5.2.2 และข้อ 5.3.2 บุคลากรต้องผ่านการฝึกอบรมเรื่องการควบคุมคุณภาพการวิเคราะห์ทดสอบ (QA/QC) และข้อกำหนดทั่วไปว่าด้วยความสามารถของห้องปฏิบัติการทดสอบ (ISO/IEC 17025) ซึ่งกรมโรงงานอุตสาหกรรมเห็นว่า วศ.เป็นหน่วยงานที่บุคลากรมีความรู้ และประสบการณ์ นับว่าเป็นข้อดีและมีประโยชน์ในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมให้เหมาะสมกับบุคลากรที่จะมาขอขึ้นขึ้นทะเบียนกับ กรอ. ซึ่งกองพัฒนาศักยภาพนักวิทยาศาสตร์ห้องปฏิบัติการ (พศ.) เป็นผู้จัดการอบรมหลักสูตรเหล่านี้ แล้ว จึงนัดหารือรายละเอียดในการประชุมครั้งต่อไป

1.2 การร่วมมือระหว่างกรมโรงงานอุตสาหกรรมและกรมวิทยาศาสตร์บริการ ในการตรวจประเมิน และการรับรองมาตรฐานความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการ ตาม ESPReLs และ มอก. 2677

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) มีโครงการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยห้องปฏิบัติการวิจัยในประเทศไทย (ESPReLs) โดย วช. มอบหมายให้ วศ.ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการ ทำหน้าที่ Peer evaluation ตาม ESPReLs Checklist ซึ่ง กรอ. คาดว่าจะสามารถดำเนินการตาม ESPReLsได้ในบางหัวข้อ เช่น การจัดการสารเคมีและการจัดการของเสีย แต่ทางกรอ. อาจจะนำมาปฏิบัติกับหน่วยงานภายในก่อนเพื่อเป็นการนำร่องให้บุคลากรรับทราบและทำความเข้าใจ แล้วจึงจะส่งเสริมให้ห้องปฏิบัติการที่ขึ้นทะเบียนกับ กรอ. พิจารณานำไปปฏิบัติใช้งานต่อไป

1.3 การยอมรับผลการตรวจประเมินห้องปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 จากกรมวิทยาศาสตร์บริการเพื่อขึ้นทะเบียนห้องปฏิบัติการ

นางภัทรกร ธนะภาวริศ ได้นำเสนอการรับรองระบบงานห้องปฏิบัติการสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 จาก บร.วศ. จำนวน 93 ห้องปฏิบัติการ ซึ่งมีห้องปฏิบัติการที่ขึ้นทะเบียนกับกรอ. จำนวน 38 ห้องปฏิบัติการ โดยแบ่งเป็นขอบข่ายการทดสอบด้านน้ำและน้ำเสีย น้ำผิวดิน น้ำทะเล กากตะกอน กากตะกอน อากาศและเสียง หาก วศ. ร่วมมือกับ กรอ. ในเรื่องการตรวจประเมินตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 ต้องมีการประชุมหารือในแต่ละด้านอย่างรายละเอียดสำหรับการตรวจประเมินร่วมกันใน

อนาคต เพื่อเป็นการลดขั้นตอนการตรวจประเมินของ กรอ. และเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่
ห้องปฏิบัติการ ผอ.จินดา กรอ. การหารือรายละเอียดเพิ่มเติมร่วมกันในคราวต่อไป กรอ.จะมี ผอ. นาง
ริกาญจน์ เป็นผู้ประสานงานต่อไป

2. ประชุมครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2564

เวลา 13.00 น ถึง 15.30 น. ณ ห้องประชุม 404 กรมโรงงานอุตสาหกรรม

นางภัทรพร ธนะภาวริศ หัวหน้ากลุ่มรับรองระบบงานห้องปฏิบัติการ 1 : สิ่งแวดล้อมพร้อมคณะ
ได้ร่วมประชุมหารือการยอมรับผลการทดสอบจากห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรอง ISO/IEC 17025:2017
จากกองบริหารและรับรองระบบงานห้องปฏิบัติการ กรมวิทยาศาสตร์บริการ กับ ผู้แทนกรมโรงงาน
อุตสาหกรรม เพื่อการพิจารณาหารือในการยอมรับร่วมผลการรับรองความสามารถห้องปฏิบัติการทดสอบน้ำ
เสียจำนวน 16 รายการที่ขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม สำหรับวันนี้ได้ข้อสรุปแนวทางการยอมรับ
จำนวน 4 รายการ ได้แก่ pH TSS TDS และ BOD

และหารือเรื่องการร่างข้อตกลงความร่วมมือ MOU ระหว่าง 3 หน่วยงาน คือกรมโรงงานอุตสาหกรรม
กรมวิทยาศาสตร์บริการ และสำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม ซึ่งทางกรมโรงงานอุตสาหกรรม จะเป็น
ผู้จัดทำร่าง MOU

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผู้ตรวจประเมิน ผู้ประกอบการและเจ้าหน้าที่ของห้องปฏิบัติการได้รับทราบแนวทางการประเมินให้เป็นไปตาม
มาตรฐานสากลที่เป็นแนวทางเดียวกัน และสามารถนำความรู้ ประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการตรวจสอบและควบคุม
คุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้ได้ตามมาตรฐานวิธีทดสอบที่เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและระดับสากลต่อไป

2. ห้องปฏิบัติการภาครัฐ ห้องปฏิบัติการเอกชนที่ขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม สามารถนำแนว
ทางการดำเนินงานด้านการทดสอบตามมาตรฐานวิธีทดสอบไปใช้ เพื่อขึ้นทะเบียนได้

3. ห้องปฏิบัติการทดสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการรับรองความสามารถห้องปฏิบัติการตามมาตรฐานสากล
ISO/IEC 17025 ตามวิธีทดสอบมาตรฐานที่กรมโรงงานกำหนด จากหน่วยรับรองระบบงานที่ได้รับการยอมรับร่วมกัน
ระหว่างกรมโรงงานและหน่วยรับรองระบบงาน จะได้รับการยอมรับขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรมต่อไป
น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ

กลุ่มเป้าหมาย ห้องปฏิบัติการทดสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม น้ำ อากาศ ดิน และกากของเสียอุตสาหกรรม

หน่วยงานที่ผู้รับผิดชอบ กองบริหารและรับรองห้องปฏิบัติการ

กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

โทรศัพท์ 0-2201-7133, 7134 โทรสาร 0-2201-7126

